

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

kirjaamo@tem.fi

Suomen Väilyömarkkinat ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ns. omatoimisen työnhaun mallista (TEM/949/03.01.01/2017, joka täydentää hallituksen esitystä HE93/2018)

Suomen Väilyömarkkinat ry kiittää mahdollisuudesta lausua omaehtoisen työnhaun mallista.

Esityksen lähtökohdat

Hallitus on esittämässä työttömyysturvalakiin muutosta, jonka mukaan työtön olisi velvollinen hakemaan vähintään neljää työpaikkaa kuukaudessa. Työpaikkojen hakemisesta olisi ilmoitettava kuukauden välein. Omatoimisen työnhaun laiminlyönnistä seuraisi varoitus ja porrastetut karenssit.

Suomen Väilyömarkkinat ry:n mielestä aktiivimallissa ja nyt lausunnolla olevassa ns. omaehtoisen työnhaun mallissa mennään liiaksi sanktiot edellä, eivätkä nämä mallit synnytä yhtään uutta työpaikkaa. Kokonaisuus on hyvin epäselvä ja karenssiuhilla pelottelut lisäävät epäluottamusta sekä kasvattavat kuntien toimeentulotuki menoja.

Näin ollen Suomen Väilyömarkkinat ry vastustaa esitystä ja vaatii myös aktiivimallin välitöntä kumoamista.

Työttömyysturvan ymmärrettävyys ja tulkinta

Työnhakijan näkökulmasta aktiivimallia ja siihen lisättävä omatoimisen työnhaun mallia ei ole sovitettu yhteen ja näin ne muodostavat sekavan kokonaisuuden. Jos luodaan kaksi erillistä mallia, ne tulee sovittaa yhteen siten, että täyttämällä toisen ehdon työttömyysturvaan ei kajottaisi.

Lisäksi nyt esitetyn mallin seurantajakso (30 pv) poikkeaa aktiivimallin seurantajaksoista (65 pv), mikä on omiaan sekoittamaan työttömän mahdollisuuden ymmärtää mitä asiaa milloinkin seurataan. Tämä seurantajaksojen eriävyys voi aiheuttaa myös

viivästyksiä työttömyysetuuden maksamiseen, kun maksajataho joutuu odottamaan selvityksiä eri edellytysten täyttymisestä.

Suomen Väilyömarkkinat ry vaatii selkokiehisen koosteen työttömille työnhakijoille osoitetuista vaatimuksista, jotta työnhakijakin ymmärtää, mitä häneltä kulloinkin odotetaan.

Myös palveluntarjoajat toivovat myös selkokiehelistä ohjetta siitä, milloin palveluntarjoajan suunnittelemaat palvelut riittävät täyttämään omaehtoisen työnhaun mallin ja aktiivimallin vaatimukset, jottei työtön saa väärää tietoa.

Soveltamisohjeet täytyy saada hyvissä ajoin, ennen kuin omaehtoisen työnhaun malli astuu voimaan.

Työnhaun velvoitteet

Esityksen mukaan haettavien työpaikkojen tulee olla sellaisia, että työnhakijalla on todellinen mahdollisuus työllistyä kyseessä olevaan tehtävään. Tämä kirjaus on riittämätön, sillä työnhakija ei useinkaan pysty itse arvioimaan, mihin tehtäviin hänellä on mahdollista työllistyä. Onko tähän tulossa arviointivälineitä ja/tai ohjeistusta siitä, mikä on kullekin hakijalle tarkoituksen mukainen työtehtävä haettavaksi?

Esitys jättää epäselväksi myös tilanteen, jossa työnhakija on työllistynyt tietystä päivästä lähtien, onko hänen silti edelleen haettava yhtä työpaikka joka viikko ennen työsuhteen alkamista.

Vaikutusarviot

Lakiesityksen vaikutustenarviointi on puutteellista. Yhdenvertaisuusvaikutuksista todetaan vain, että yhdenvertaisuus lisääntyisi kun te-toimisto lakkaa lähettämästä työtarjoajia ja työhön osoituksia.

Lakiesityksessä todetaan, että se malli tulisi edistämään ”ennen kaikkea niiden työttömien asemaa, jotka pystyvät itse arvioimaan oman palveluntarpeensa”. Eli malli tulee rankaisemaan niitä työnhakijoita, jotka eniten tarvitsevat palvelua työnhakunsa ja työllistymisensä tueksi.

Suomen Väilyömarkkinat ry on jo nyt huolissaan siitä, että ne työttömät työnhakijat, joilla te-virkailijan arvion mukaan on tarve siirtyä kunnan aikuissosiaalityön palveluiden piiriin, joutuvat nykyisellään odottamaan tarvitsemaansa palvelua kunnilta jopa vuoden ajan. Tämä odotus aika on liian pitkä.

Muita huomioita

Nyt lausunnolla oleva esitys, aikaisempi aktiivimalli ja työttömyysturvan heikennykset antavat virheellisen käsityksen työttömien työnhakijoiden työllistymishalukkuudesta ja asenteesta työmarkkinoita kohtaan.

Lähtökohtaisesti jokainen työtön haluaa työllistyä työhön, josta saatavalla ansiolla on mahdollista tulla toimeen ja jossa työolot ovat inhimilliset. Nyt onkin aika kääntää katseet niihin avoinna oleviin työpaikkoihin, jotka eivät täyty. Syy löytyy usein ihan muusta kuin työttömästä työnhakijasta.

Suomen Väilyömarkkinat ry esittää, että hallitus ryhtyy välittömästi tukemaan aktiivista työvoimapolitiikkaa lisäämällä palkkatukimäärärahaa ja lakkaa kepittämästä kaikkein alhaisimmalla tulotasolla selviytymisen kanssa kamppailevia työttömiä työnhakijoita.

Eija Tuohimaa, puheenjohtaja
Suomen Väilyömarkkinat ry
eija.tuohimaa@jstry.fi
040 5956504

Suomen Väilyömarkkinat ry
Kanslerintie 19, Turku